

บทที่ 6 บริบาลทางเภสัชกรรม (第六章 藥事照護)

เป้าหมายของการดูแลผู้ป่วยของเภสัชกร (藥師照護病人的目標)

เภสัชกรจะทำหน้าที่พิจารณาอาการป่วยและการใช้ยา วางแผนและทำปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ติดตามผลการรักษา เพื่อให้แน่ใจว่ายาที่ผู้ป่วยได้รับนั้นเป็นยาที่เหมาะสม ใช้งานได้จริง มีความปลอดภัย และคนไข้มีการปฏิบัติตามข้อบ่งใช้ยา อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิผลการใช้ยา และคุณภาพชีวิต

ปัญหาการรักษาด้วยยา (藥物治療問題)

1. ไม่ใช้ยาในการรักษาอาการป่วย
2. ไม่ป่วยแต่กลับใช้ยาที่ไม่จำเป็น
3. เดือกใช้ยาไม่เหมาะสม
4. ปริมาณมากหรือน้อยเกินไป
5. เกิดปฏิกิริยาที่ไม่ดีต่อยา
6. รับประทานยาไม่สม่ำเสมอ

กระบวนการดูแลผู้ป่วย (照護病人之流程)

1. การประเมินประสิทธิภาพยา : เป้าใจความต้องการของผู้ป่วย ตรวจให้แน่ใจว่ามีประสิทธิผลดี ปลอดภัย สะดวกป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาอื่นเพิ่มเติม
2. แผนการดูแล : แก้ไขปัญหาการรักษาด้วยโรค

ตั้งเป้าหมายของการรักษาโรค และประเมินว่ามีปัญหาใหม่หรือไม่
3.ติดตามผลการรักษา: ใช้ยาบันทึกผลการรักษา ประเมินความคืบหน้าการรักษาโรค คืนหายาปัญหาในการรักษาด้วยยาใหม่ๆ

สถานที่ที่เภสัชกรปฏิบัติหน้าที่ (藥師執行藥事照護之處所)

สถานพยาบาล: ห้องไอซีyu ห้องผู้ป่วยธรรมชาติ ตรวจส่องระดับ

ความเข้มข้นของยาในเลือด ปรึกษาเภสัชกร

ร้านยาหมู่บ้าน: การดูแลโรคเรื้อรัง บริการสอบถามยาประเภท

OTC

องค์กรดูแลระยะยาว: บ้านพักดูแล/บ้านพักคนชรา/ สถาน

ที่ดูแลพิเศษ

การดูแลในครัวเรือน: บริการถึงบ้าน

หน้าที่ของเภสัชกรในร้านยาหมู่บ้าน (藥師在社區藥局的照護業務)

จัดยา คุ้นเคยจัดการ โรคเรื้อรังต่างๆ สร้างข้อมูลการใช้ยาของผู้ป่วย

ให้คำปรึกษาทางการใช้ยา หรือให้คำแนะนำ

ส่งยาถึงบ้านผู้ป่วย คลินิก หรือช่วยนัดหมายทางอินเทอร์เน็ต

เผยแพร่ความรู้ในการรักษาสุขภาพและการดูแลตนเอง

สอนวิธีการใช้ยาอย่างถูกวิธี

หน้าที่ของเภสัชกรในองค์กรดูแลระยะยาว (藥師在長照機構的照護業務)

เช็คปริมาณยา การเก็บรักษา และการส่งยาอย่างถูกต้อง ดูแลในยามฉุกเฉินและใช้ยาควบคุมได้ถูกต้อง ให้ข้อมูลกับผู้ป่วย ครอบครัว และเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ ประเมินความเหมาะสมของยาสำหรับผู้ป่วยและแก้ไขวิธีการรักษาด้วยยา

หน้าที่ของเภสัชกรในครัวเรือน (藥師在居家的照護業務)

ประเมิน—รู้ความเข้าใจของผู้ป่วยที่มีต่อโรคของตนเอง เป้าหมายในการรักษา และการใช้ยา

วางแผนและปฏิบัติตามแผนการดูแลรักษา—วางแผนการรักษา พิรุณทึ่งเสนอปัญหาการรักษาด้วยยา การจัดยาและการจัดการกับยาหมดอายุ

บันทึกและการปรึกษาหารือ—เจรจากับผู้ดูแลคนอื่นระหว่างการรักษา เพื่อประเมินผลการรักษา ติดตามดูแลและหาต้นเหตุของอาการเกิดปัญหาในการใช้ยา

อื่นๆ—การจัดการกับเครื่องมือทางการแพทย์ในบ้าน การเก็บรักษายา การจัดการกับยาที่ไม่ใช้แล้วและการให้คำแนะนำเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน

บริบาลทางเภสัชกรรม (藥事照護)

ให้บริการที่เป็นมืออาชีพด้วยภาราพื้นบ้าน

โดยเปลี่ยนการดูแลให้เป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตประจำวัน ใส่ใจดูแลน้อมฟังด้วยใจ ช่วยคืนพบปัญหาที่ผู้ดูแลประสบ

และให้การดูแลที่เหมาะสมโดยต้องให้ผู้รักษาดูแลจะมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ดี ช่วยรักษาสุขภาพของผู้ป่วยด้วยอาหารที่เหมาะสม และให้ออกกำลังกายที่สม่ำเสมอด้วยความรู้ที่เป็นมืออาชีพของเภสัชกรช่วยในการคืนพบปัญหาในการใช้ยา และปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ดูแลอีกด้วย พร้อมทั้งช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวัน ด้วยวิธีการที่เป็นธรรมชาติและคิดต่อสุขภาพ และวิธีนี้ก็เป็นวิธีที่ประชาชนทั่วไปยอมรับได้ง่าย

ยาใช้รักษาโรคได้ และทำให้เกิดโรคได้ ใช้ยาอย่างปลอดภัย เริ่มจากตัวของก่อน !

(藥能治病，也能致病 用藥安全，自己做起)

บทที่ 7 เพื่อนบ้านที่ดีของคุณ—ร้านยาประจำหมู่บ้าน (第七章 妃的好厝邊—社區藥局)

ร้านยาหมู่บ้านเป็นสถานที่ที่เภสัชกรมืออาชีพเปิดดำเนินการเพื่อจำหน่ายยา และให้บริการจัดยา โดยสามารถให้บริการข้อมูลการใช้ยาอย่างปลอดภัย ช่วยเหลือประชาชนในเรื่องข้อมูลการดูแลสุขภาพที่ถูกต้อง ช่วยเหลือประชาชนในการจัดยาที่ใช้ในครัวเรือน เป็นศูนย์สุขภาพในหมู่บ้านที่ให้บริการด้านยาตลอด 24 ชั่วโมง โดยทำหน้าที่ดังนี้:

1. **จ่ายยาตามใบสั่งแพทย์**—ตรวจสอบรายละเอียดใบสั่งแพทย์ สร้างไฟล์ข้อมูลการใช้ยาของแพทย์ จัดยา สอนวิธีใช้ยาอย่างถูกต้อง หลีกเลี่ยงการใช้ยาซ้ำ
2. **จ่ายยา**—จ่ายยา อาหารเสริม อาหารบำรุงสุขภาพตามใบสั่งแพทย์
3. **ดูแลทางยา**—จ่ายยาสำหรับผู้ป่วยโรคเรื้อรัง จัดยา ตีความตามใบสั่งแพทย์
4. **ให้คำปรึกษาสำหรับการใช้ยา**—ข้อมูลทางยา ศิทธิ์ในการทราบรายการยา การใช้ยาอย่างปลอดภัย และการให้ความรู้เกี่ยวกับยา
5. **ให้ข้อมูลสุขภาพ**—ให้ข้อมูลการรักษาสุขภาพการป้องกันและรักษา โรคติดต่อ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเข้าพบแพทย์ ให้คำปรึกษาสำหรับการเลิกบุหรี่ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการลดน้ำหนัก

- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศ บริการให้คำปรึกษาเรื่องการใช้ยา
 6. ให้บริการทางยาที่ให้ความรู้ ความปลอดภัย สะดวก ประหยัดเวลา
 และมีประสิทธิภาพ

สำหรับยาที่ไม่ใช้ยาตามใบสั่งแพทย์ (OTC : Over the Counter) คือยาที่เป็นยาที่ถูกจัดประเภทให้เป็นยาตามใบสั่งเท่านั้น และยาชุด เป็นยาที่สามารถหาได้จากร้านยาหมูบ้านโดยไม่ต้องได้รับ คำสั่งแพทย์ และมีลักษณะเด่น คือ ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ สะดวก เหนาะสำหรับการป้องกัน รักษาอาการ ประชาชนสามารถหาซื้อได้ด้วยตนเองและทานยาผ่านฉลาก ก咽คำซึ่งการใช้ยาหรือตาม คำบอกร้องของเภสัชกร

บทที่ 8 จะดูแลตนเองในยามป่วยอย่างไร (第八章 生病時如何自我健康照護)

จะต้องทำอย่างไรเมื่อพบว่าตนเองเป็นหวัด ?

หลายคนมักจะไปพบแพทย์ แต่หากเป็นโรคที่พบได้ไม่บ่อย สามารถไปหาซื้อยาได้จากเภสัชกรในร้านยาประจำหมู่บ้านเพื่อดูแลรักษาสุขภาพของตนเอง

ไข้หวัด (感冒)

เป็นโรคที่เกิดจากเชื้อโรค

และส่งผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจในร่างกาย จะเกิดอาการ เช่นน้ำมูกไหล กัดจมูก และเจ็บคอ หรือแม้แต่ตัวร้อน เป็นต้น เมื่อพบว่ามีอาการเหล่านี้ควรดื่มน้ำมากๆ พักผ่อนเยอะๆ

หรือสามารถไปยังร้านยาหมู่บ้านเพื่อซื้อยาจากเภสัชกร

การรักษาอาการหวัดไม่มียาที่ได้ผลดีเลิศ โดยยาส่วนใหญ่เป็นยาที่จ่ายได้จากแพทย์ท่านนั้น เพียงได้รับคำสั่งจากเภสัชกรก็สามารถรับประทานได้

หากมีอาการทึบร่างกาย ให้สันนิษฐานว่าอาจเป็นไวรัสระบาด หรือหวัดระอกใหม่ ให้รีบไปพบแพทย์เพื่อตรวจสอบอาการ ตรวจโรค และใช้ยาที่ถูกต้อง

ปวด (疼痛)

อาการปวดเป็นอาการที่คนเราต้องประสบ มีทั้งปวดศีรษะ ปวดฟัน ปวดท้อง ปวดกระเพาะ ปวดประจำเดือน ปวดหน้าท้อง เป็นต้น

อาการปวดเป็น「อาการเฉียบพลัน」

ที่เมื่อร่างกายได้รับบาดเจ็บแล้วจะต้องรักษาสาเหตุของการเกิดโรค ความปวดนั้นก็จะหายไป

เมื่อท่านเกิดอาการปวดศีรษะ ปวดประจำเดือน ปวดฟัน เป็นต้น สามารถไปยังร้านยาและทานยาตามวิธีการกำหนดเพื่อลดปวด แต่หากทานยาแล้วอาการยังไม่บรรเทา ให้ไปพบแพทย์ และตรวจสอบการใช้ยา

ความไม่สบายที่เกิดจากความปวด หากเกิดถูกเข้า เช่น ปวดหน้าอกรอย่างรุนแรง ปวดศีรษะ ปวดกระเพาะ เป็นต้นให้ไปพบแพทย์เพื่อรักษา ตรวจสอบ และจ่ายยา

เป็นไข้ (發燒)

เมื่ออุณหภูมิร่างกายสูงเกิน 38°C ขึ้นไป ก็เรียกได้ว่ามีไข้ ตัวร้อนเกิดจากการที่ร่างกายของเรากำลังกำจัดเชื้อโรค และสารพิษในร่างกายเรา อีกทั้งยังช่วยซ่อนแซมความอาการที่เกิดขึ้นนี้ สาเหตุของการเป็นไข้อาจเกิดจากการติดเชื้อจากไวรัส ติดเชื้อโรคต่างๆ จนทำให้เป็นหวัด แต่ก็อาจเกิดเพราการออกกำลังกาย และอากาศที่ร้อนเกินไปทำให้ร่างกายมีอุณหภูมิสูงขึ้นชั่วคราว หากเป็นเช่นนี้ ให้ดื่มน้ำมากๆ และพักผ่อน น้ำสักครู่ก็จะหาย

อาการตัวร้อนที่เกิดจากการเป็นโรค ก็จะต้องรับประทานยาลดไข้ และพักผ่อนดื่มน้ำมากๆ สามารถใช้หมอนเย็น ไว้ที่หัวทอยหรือหน้า พาก ลดผ้าที่ห่มลงเพื่อคลายอุณหภูมิร้อนในตัว

หากทานยาผ่านไปแล้ว 4-6 ชั่วโมง แล้วยังตัวร้อนอยู่ แสดงว่าโรคยังไม่ถูกกำจัด ควรรีบไปพบแพทย์ และให้แพทย์รักษาอาการ

คลื่นไส้ อาเจียน (噁心、嘔吐)

คลื่นไส้ อาเจียน เป็นอาการที่พบได้บ่อย มักจะไม่รุนแรง สามารถพักรักษาตัวเองที่บ้าน โดยการพักผ่อนมากๆ และป้องกันการขาดน้ำ

หากเป็นอาการคลื่นไส้ อาเจียนเนื่องจากมีกรดไหลย้อน สามารถรับประทานยาลดกรด แต่จะต้องหลีกเลี่ยงการดื่มน้ำชา กาแฟ เครื่องดื่มที่มีฤทธิ์กดกร่อนเป็นต้น

หากเป็นอาการคลื่นไส้ อาเจียนที่เกิดขึ้นเนื่องจากการน้ำรด เรือ หรือเครื่องบิน

สามารถทานยาป้องกันเมารถเรือคริงชัวโน้มก่อนการโดยสาร

หากเป็นอาการคลื่นไส้ อาเจียนที่เกิดขึ้นเนื่องจากการแก้ท้อง จนเป็นเหตุให้สตรีมีครรภ์ไม่สามารถใช้ชีวิตตามปกติมีแนวโน้มขาดโภชนาการ และส่งผลต่อการเจริญเติบโตของทารก จึงจะสามารถทานยาได้ตามคพสังขงแพทย์ และไม่สามารถทานยาได้ด้วยตนเอง

ท้องผูก (便秘)

อาการท้องผูก เป็นอาการที่เกิดกับคนกลุ่มคนยุคปัจจุบัน เกิดขึ้นเนื่องจากการทำงาน สุขภาพจิต ความกดดัน

ขาดการออกกำลังกาย และการรับประทานอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะ หรืออาจเกิดเนื่องจากการเป็นโรค หรือการใช้ยา

หากเกิดเพราการรับประทานอาหารการใช้ชีวิตประจำวันและความกดดัน ให้เปลี่ยนนิสัยในการบริโภคอาหาร

เช่นรับประทานผักให้มากขึ้น ดื่มน้ำมากๆ

ออกกำลังกายสม่ำเสมอเพื่อกระตุ้นให้ลำไส้ทำงานมากขึ้น

การก่อให้เกิดลักษณะนิสัยทางการขับถ่ายทีดี

หากเกิดเพราะการเป็นโรคหรือการใช้ยา
สามารถไปหาซื้อยาช่วยในการขับถ่ายได้ที่ร้านยาหมู่บ้าน
แต่ไม่ควรใช้ยาช่วยขับถ่ายบ่อยเกินไป
เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานของลำไส้
หรือไม่สนใจอาการท้องผูกนั้นทำให้เข้ารับการรักษาช้าเกินไป

อุจจาระร่วง (腹瀉)

สาเหตุของโรคอุจจาระร่วงอาจเกิดเพราะลำไส้ดูดซึมเอาเชื้อโรค
สารพิษ ยา อาหารเป็นพิษ

อาการอุจจาระร่วงที่ไม่รุนแรงสามารถไปที่ร้านยาหมู่บ้านเพื่อซื้อยา
แก้อาการอุจจาระร่วง ดีมีน้ำมากๆ และรับประทานอาหารอ่อน

อาการอุจจาระร่วงที่ต้องเนื่อง และมาพร้อมอาการตัวร้อน
คลื่นไส้อ่อนเพลียรุนแรง อุจจาระเป็นเลือด

ให้รีบไปพบแพทย์หากสาเหตุของการเกิดโรคตามคำแนะนำของแพทย์
ทานยาลดอาการท้องร่วง และยาอื่นๆตาม

หากอาการอุจจาระร่วงดีขึ้น ก็สามารถหยุดใช้ยาได้
แต่ยังคงต้องดีมีน้ำมากๆเพื่อเพิ่มอิเล็กโตรไลต์ในร่างกาย
รับประทานอาหารอ่อนเพื่อให้ลำไส้ได้พักผ่อน

โรคเล็กๆน้อยๆที่เกิดขึ้นกับร่างกายในชีวิตประจำวัน
หากเป็นอาการเพียงเล็กน้อยและเกิดขึ้นเป็นระยะสั้นๆ
สามารถไปยังร้านยาหมู่บ้านเพื่อซื้อยา และดูแลตนเองได้
แต่หากว่าหลังจากรับประทานยาแล้วอาการไม่ดีขึ้น
ควรรีบไปพบแพทย์ เพื่อให้แพทย์พิจารณาและจ่ายยาตามสมควร

บทที่ 9 การใช้ใบสั่งยาโรคเรื้อรังอย่างต่อเนื่อง (第九章 善用慢性病連續處方箋)

อะไรคือใบสั่งยาสำหรับโรคเรื้อรัง? (什麼是慢性病連續處方箋?)

ใบสั่งยาสำหรับโรคเรื้อรังเป็นใบสั่งยาที่แพทย์ออกให้กับผู้ป่วยที่มีอาการของโรคคงที่ และใช้ยาประเภทเดิมมาเกินหกเดือนขึ้นไป แพทย์ก็จะออกใบสั่งยาสำหรับโรคเรื้อรังให้กับผู้ป่วย

ใบสั่งยาสำหรับโรคเรื้อรังสามารถใช้ได้นานเท่าใด? (慢性病連續處方箋可以使用多久?)

ใบสั่งยาสำหรับโรคเรื้อรังนี้จะมีผลใช้ได้ภายในสามเดือนตั้งแต่แพทย์สั่งจ่าย และผู้ป่วยสามารถไปรับยาได้ 2-3 ครั้ง

บุคคลประเภทใดที่สามารถใช้ใบสั่งยาสำหรับโรคเรื้อรังได้? (什麼人可以使用慢性病連續處方箋?)

เมื่อผู้ป่วยโรคเรื้อรังเป็นโรคตามที่สำนักงานประกันสุขภาพประกาศ เช่น ค ว า ณ ด ั น ស ู ง น ้ำ ตา ล ใน เล ื อ ด ส ู ง , ค օ ล է ս ต է օ ร օ ล ส ู ง เป ื น ต ื น เมื่อมีอาการป่วยคงที่แพทย์จะพิจารณาปริมาณการใช้ยา ประเภทของยา และวินัยที่ดีในการรับประทานยาของผู้ป่วยก็สามารถสั่งยาได้

สามารถไปรับยาตามใบสั่งยาสำหรับโรคเรื้อรังได้ที่ไหน? (慢性病連續處方箋可以去哪裡領藥?)

ผู้ป่วยโรคเรื้อรังจะสามารถนำยา และบัตรประกันสุขภาพPIC
ไปยังโรงพยาบาล คลินิก หรือร้านยาใกล้เคียงเพื่อรับยาได้ดีแต่ก่อ
ผลกระทบจากการรับยา 10 วัน

หากมีอาการไม่สบายระหว่างการทานยาจะทำอย่างไร? (服用藥物期
間有不舒服的狀況怎麼處理?)

เมื่อรู้สึกว่ายาที่รับประทานไม่มีประโยชน์ หรือเกิดการผิดปกติ
ให้รับแข็งแพทย์ หรือเภสัชกร พร้อมทั้งนำไปสังแพทย์ไปยังสถาน
ที่เข้ารับการรักษาเดิมเพื่อปรึกษาหารือกับแพทย์

การใช้ใบสั่งยาสำหรับโรคเรื้อรังมีผลดีอย่างไร? (開立慢性病連續處
方箋有什麼好處?)

สามารถนำไปสั่งยาสำหรับโรคเรื้อรัง
ไปยังยาได้ที่สถานที่เข้ารับการรักษา
สถานพยาบาลหรือร้านยาเพื่อรับยาโดยไม่ต้องชำระค่าลงทะเบียนเข้ารับ^{การตรวจ และค่ายาบางส่วน}
ผู้ที่ไปรับยาที่ร้านยาใกล้บ้านก็ไม่ต้องใช้เวลาเดินทางไปยังโรงพยาบาล
อีกด้วย

บทที่ 10 การเก็บรักษาและการกำจัดยา (第十章 藥品的保存與廢藥回收)

เมื่อรับยากลับบ้านแล้วจะต้องวางแผนไว้ในที่ประจำ ป้องกันการสูญหายหรือเสีย โดยมีวิธีการเก็บยาดังนี้:

- 1.เก็บไว้ในที่ที่ไม่มีแสงแดด ป้องกันไม่ให้ถูกความชื้น และความร้อน--ไม่ควรเก็บไว้ในห้องน้ำ ห้องครัว เพราะเป็นที่ที่มีแต่ความชื้นและความร้อน จะทำให้ยาเสื่อมสภาพได้ง่าย และไม่เก็บไว้ในที่ที่ถูกแสงแดดโดยตรงในบ้าน
- 2.เหมาะสมสำหรับวางแผนไว้ในที่แห้งและเย็น--ลิ้นชักหรือตู้ในที่มีด
- 3.ยาที่ต้องแช่เย็น--วางแผนไว้ในตู้เย็นที่มีอุณหภูมิระหว่าง 2-8°C
- 4.ยาที่ต้องเก็บไว้ให้พ้นจากแสง เช่น ยาหยดตาบางประเภท ให้บรรจุไว้ในถุงทึบแสง
- 5.วางแผนไว้ในที่ที่เด็กหยินด้วยไม่ถึง
- 6.เก็บยาใช้ภายในและภายนอกแยกออกจากกัน
- 7.ไม่วางยาต่างประเภทไว้ด้วยกัน
- 8.เก็บยาพร้อมบรรจุภัณฑ์เดิมไว้ในภาชนะปิด
- 9.ให้ห้องสำลีและถุงเก็บความชื้นหลังเปิดขวดยาในทันที
- 10.เก็บบรรจุภัณฑ์เดิมหรือถุงยาอย่างสมบูรณ์เพื่อให้ตรวจสอบประเภทได้
- 11.เก็บฉลากบรรจุภัณฑ์เอาไว้
- 12.คงอยู่ข้อมูลวันหมดอายุ วิธีการใช้ และปริมาณการใช้

- 13.เก็บไว้ในภาชนะแก้วดีกว่าภาชนะพลาสติก
- 14.ตรวจสอบยาในบ้านเป็นประจำ และไม่เก็บยาที่หมดอายุเอาไว้ หากมียาที่รับประทานไม่หมด เช่น เป็นยาที่ต้องการทิ้งในครัวเรือน ให้รวบรวมยาไว้ในถุงซิล็อก หากมีน้ำยาเก็บรวมเข้าไปด้วย นำไปทิ้งพร้อมกับขยะในบ้าน แต่หากเป็นยาที่เป็นพิษต่อกรรมพันธุ์ เช่น ยาต้านการเกิดเนื้องอก เป็นต้น ให้นำกลับไปทิ้งพยาบาล และกำจัดตามวิธีการที่ทางการแพทย์ ไม่ทิ้งสะเปะสะปะ

